

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 99/09-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júla 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti MUDr. D. B., L., zastúpenej advokátkou Mgr. V. H., L., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. D. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Lučenec v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Lučenec prikazuje v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04 konať bez zbytočných prietáhov.

3. MUDr. D. B. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Lučenec povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Lučenec je povinný uhradiť MUDr. D. B. trovy právneho zastúpenia v sume 265,92 € (slovom dvestošesťdesiatpäť eur a deväťdesiatdva centov) na účet jej právnej zástupkyne Mgr. V. H., L., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2008 doručená sťažnosť MUDr. D. B., L.(ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. V. H., L., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04 a postupom notárky JUDr. K. M. ako súdnej komisárky v konaní vedenom pod sp. zn. Dnot 342/06 a porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Zvolen v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 1213/92, ako aj postupom okresného súdu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04.

Sťažovateľka ako účastníčka dedičského konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 D 1851/04 (pôvodne vedeného Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. D 1213/92) k priebehu súdneho konania uviedla:

«Sťažovateľka sa domáhala ochrany svojho porušeného práva a nápravy podaním sťažnosti predsedovi Okresného súdu v Lučenci dňa 11. 04. 2008, v ktorej sťažnosti vytykala postup notárky ako súdnej komisárky s tým, že notárka bola poverená prejednaním dedičskej veci Uznesením Okresného súdu v Lučenci číslo 15D/1851/2004-462 zo dňa 11. 09. 2006, pričom až do dňa podania sťažnosti vec nie je skončená a vo veci nebolo vytyčené ani pojednávanie s dedičmi...

Sťažovateľka ďalej vo svojej sťažnosti zdôraznila, že dedičské konanie, ku dňu podania sťažnosti trvá už 16 rokov...

Z vyššie uvedeného dôvodu apelovala na Okresný súd v Lučenci... aby s ohľadom na celkovú dĺžku dedičského konania vo veci zjednal nápravu a vec prideliť inému súdnemu komisárovi, ktorý vo veci nebude spôsobiť dlhšie zbytočné prietahy...

V odpovedi na jej sťažnosť zo dňa 23. 05. 2008 okresný súd uviedol, že po preskúmaní príslušného spisového materiálu bolo zistené, že predmetná vec je skutkovo, ale najmä právne zložitá a notárka potrebuje zadovážiť listiny z príslušnej správy katastra a následne bude vo veci ďalej konať. Z týchto dôvodov považoval okresný súd sťažnosť sťažovateľky za nedôvodnú...

Napriek listu z Okresného súdu v Lučenci, ani ku dňu vypracovania tejto sťažnosti na Ústavný súd Slovenskej republiky, t. j. k 25. 11. 2008 sa vo veci nič nezmenilo a notárka dedičskú vec neprejedнала, ani účastníkov nepredvolala...

Sťažovateľka je toho názoru, že od pridelenia veci súdnej komisárke dňa 11. 09. 2006, uplynulo dostatočne dlhé časové obdobie na to, 25 mesiacov, aby vec už bola zo strany notára prejednaná. Okrem toho sťažovateľka s poukazom na článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky má za to, že štátne orgány zabezpečujúce realizáciu jej práva na súdnu ochranu, ako celok (bez ohľadu na to, na ktorom súde a na ktorom stupni sa vec nachádza), prejednávaním dedičského konania v celkovej dĺžke 16 rokov od úmrtia poručiteľa, z toho 5 rokov a šesť mesiacov od vyslovenia povinnosti zo strany Ústavného súdu SR konať bez zbytočných ďalších prietahov, zodpovedajú za celkovú dĺžku konania a za porušovanie základných ľudských práv sťažovateľky...

Sťažovateľka by sa chcela ešte pristaviť pri konštatovaní Okresného súdu v Lučenci, že vec je právne a skutkovo komplikovaná, čo spôsobuje zdlhavosť konania u súdneho komisára...

Komplikáciu spôsobila skutočnosť, že vo veci už raz bola zo strany Okresného súdu vo Zvolene, veľmi neštandardným spôsobom vyznačená právoplatnosť na vydanom notárskom osvedčení, so zaslaním prípisu zo strany zákonného sudcu, v ktorom sťažovateľke, ktorá v riadnej zákonnej lehote podala odvolanie proti osvedčeniu o dedičstve, oznamuje, že na jej odvolanie prihliadať nebude, pretože ho nesprávne formálne označila ako „odvolanie“ a nie ako „žiadosť o pokračovanie v konaní“ a teda sa neriadilo poučením zo strany notárky. Tento protizákonný postup konajúceho súdu potom viedol k súčasnému stavu a k naďalej pretrvávajúcim prieťahom v konaní, ďalším procesným podaniam účastníkov dedičského konania a tiež zmene údajov u správy katastra...

Vzhľadom na svoj vek, 73 rokov, má sťažovateľka odôvodnené pochybnosti, či sa konca prejednávania dedičstva po svojom nebohom otcovi dožije. Sumu 100.000,- Sk ako finančné zadostučinenie považuje sťažovateľka vzhľadom k okolnostiam tohto prípadu za symbolickú.»

Sťažovateľka v petite sťažnosti navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„- postupom Okresného súdu v Lučenci v konaní číslo 15 D/1851/2004 a postupom súdnej komisárky JUDr. K. M., notársky úrad so sídlom... L. pri prejednávaní dedičskej veci po nebohom M. B., pod číslom Dnot 342/2006 došlo k porušeniu práva sťažovateľky garantovaného Ústavou Slovenskej republiky v článku 48 ods. 2 a článkom 6 ods. 1 Dohovoru

- postupom Okresného súdu vo Zvolene v konaní číslo D 1213/92, postupom Okresného súdu v Lučenci v konaní číslo 15 D/1851/2004 došlo k porušeniu práva sťažovateľky garantovaného Ústavou Slovenskej republiky v článku 46 ods. 1 a článkom 6 ods. 1 Dohovoru

- Sťažovateľke sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk

- Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov konania na odmene advokátky za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky za dva úkony právnej služby v hodnote určenej podľa § 11 vyhlášky číslo 655/2004 Z. z. v platnom znení.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 99/09-16 z 1. apríla 2009 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04. V ostatnej časti sťažnosť sťažovateľky odmietol.

Ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľky a podpredseda okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vo vyjadrení podpredsedu okresného súdu č. Spr. 1555/08 z 12. mája 2009, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 15. mája 2009, je uvedené:

„Sťažnosť JUDr. D. B... považujeme za nedôvodnú. Predmetná vec bola zapísaná do príslušného registra Okresného súdu Lučenec dňa 23. 11. 2004 potom, čo bola postúpená z Okresného súdu Zvolen, nakoľko sudcovia tohto súdu boli z prejednávania rozhodovania veci vylúčení. Okresný súd Lučenec dňa 26. 11. 2004 vydal poverenie pre súdneho komisára JUDr. J. Š. na prejednanie dedičstva po poručiteľovi M. B. Následne súdny komisár JUDr. J. Š. bol z prejednávania dedičstva vylúčený pre vzťah k účastníkom dedičského konania a rovnako bola vylúčená aj poverená súdna komisárka JUDr. Jana Rovná. Uznesením zo dňa 11. 09. 2006 bola vykonaním úkonov v konaní o dedičstve poverená súdna komisárka JUDr. K. M., ktorá následne počnúc uvedeným dňom vykonávala jednotlivé úkony za účelom zistenia majetku poručiteľa a ustálenia predmetu dedičstva tak po stránke skutkovej, ako aj právnej, pričom v konaní taktiež podala podnet na Okresnú prokuratúru Lučenec za účelom preskúmania rozhodnutí katastrálnych úradov

a tým aj preskúmanie otázky vlastníckych práv tak poručiteľa a od neho sa odvíjajúceho práva dedičov. Poverená notárka dňa 01. 04. 2008 vo veci vykonala pojednávanie, pričom predmetná dedičská vec nebola ukončená z dôvodu zadováženia ďalších listinných dôkazov a následne v septembri 2008 bol podaný predmetný podnet na okresnú prokuratúru. Z vyššie uvedených dôvodov preto je zrejmé, že súdna komisárka úkony v dedičskom konaní vykonávala a postupom Okresného súdu Lučenec nedošlo k porušeniu jej základných práv tak, ako to sťažovateľka uvádza.“

Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zaujala podaním z 8. júna 2009 doručeným ústavnému súdu 11. júna 2009 toto stanovisko k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu:

„K vyjadreniu Okresného súdu v Lučenci sťažovateľka uvádza, že údaj, ktorý sa vo vyjadrení nachádza, že poverená notárka mala dňa 01. 04. 2008 vykonať vo veci pojednávanie, sa sťažovateľke nejaví ako pravdivý, nakoľko o žiadnom termíne pojednávania vo veci až do dnešného dňa informovaná nebola... Žiadneho pojednávania sa ani nezúčastnila.

Sťažovateľka si dovoľuje poznamenať, že v skutočnosti vyjadrenie okresného súdu a celý doterajší priebeh konania v nej vyvoláva veľmi zlý dojem o prístupe súdov k výkonu súdnictva...

Ťažko pripojiť akýkoľvek komentár ku skutočnosti, že dedičské konanie po nebohom už prebieha 17 rokov, počítajúc od jeho úmrtia. Ťažko pripojiť komentár k tomu, že keď už raz Ústavný súd SR vyslovil porušenie základného ľudského práva sťažovateľky postupom pri prejednávaní dedičstva a upravil konajúce súdy, aby s ohľadom na túto skutočnosť vo veci konali ďalej bez zbytočných prieťahov, vec naďalej prebieha tempom, ktoré celkom opodstatnene vzbudzuje v sťažovateľke obavu z toho, či sa vzhľadom na svoj vek dožije výsledku konania...

Rozkúskovanie konania na jednotlivé štádiá (pred OS Zvolen, Krajský súd Banská Bystrica, OS Lučenec) a neposúdenie veci ako jedného obľudného a nekončeného konania, považuje tiež za ukážku formalizmu a odopretia práva na spravodlivosť...

Pre prípad úspechu si sťažovateľka uplatňuje náhradu trov konania na odmene advokátky za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu, vyhotovenie a podanie sťažnosti, vyjadrenie).“

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 22/2001 zistil tento priebeh a stav konania:

Dedičské konanie po poručiteľovi M. B. začalo 22. mája 1992 (keď bolo bývalému Štátnemu notárstvu vo Zvolene doručené oznámenie o úmrtí poručiteľa) a pôvodne bolo vedené Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. D 1213/92.

Ústavný súd svojím nálezom č. k. IV. ÚS 74/02-33 zo 4. apríla 2003 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Zvolen v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 1213/92, prikázal mu vo veci konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľke priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk a náhradu trov konania.

Uznesením krajského súdu zo 14. apríla 2004 bola vec prikázaná na ďalšie konanie okresnému súdu. Následne Okresný súd Zvolen 27. septembra 2004 odstúpil vec okresnému súdu a 12. novembra 2004 mu zaslal príslušný spis.

Dedičské konanie v posudzovanej veci bolo Okresným súdom Zvolen vedené dvanásť a pol roka (od 22. mája 1992 do 22. novembra 2004).

Spis bol okresnému súdu doručený 23. novembra 2004 a od toho času je dedičské konanie po poručiteľovi vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 D 1851/04. Okresný súd po poverení a následnom vylúčení dvoch notárov ako súdnych komisárov a ďalších procesných úkonoch poveril 11. septembra 2006 prerokovaním dedičstva JUDr. K. M. Napadnuté konanie po viac ako 4 rokoch od jeho začatia okresným súdom nebolo právoplatne skončené.

Prehľad úkonov okresného súdu ním vykonaných v konaní a uvedených vo vyjadrení podpredsedu okresného súdu sa zhoduje s tým, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu z obsahu spisu. Pri celkovom hodnotení prieťahov konania však ústavný súd bral do úvahy všetku dokumentáciu obsiahnutú v predložených spisoch a všetky okolnosti, ktoré z nej vyplývali.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade

s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je prerokovanie dedičstva po poručiteľovi. Vzhľadom na nutnosť ustálenia okruhu vecí patriacich do dedičstva po poručiteľovi možno napadnuté konanie považovať po vecnej stránke za zložitejšie. Samotnú skutkovú zložitosť (na ktorú poukázal vo svojom vyjadrení k sťažnosti aj podpredseda okresného súdu) však nemožno dávať do súvislosti s celkovou neprimerane dlhou dobou dedičského konania ako celku vrátane dĺžky konania vedeného okresným súdom. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Ústavný súd pripúšťa, že v posudzovanom konaní došlo k atypickej právnej situácii, keď bez právoplatného dedičského rozhodnutia (na základe vyznačenia právoplatnosti Okresným súdom Zvolen na neprávoplatnom osvedčení o dedičstve po poručiteľovi) došlo k zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam tvoriacim predmet dedičstva v katastri nehnuteľností v prospech niektorých zo zákonných dedičov. Uvedenú okolnosť (ku ktorej došlo bez zavinenia okresného súdu), však nie je možné hodnotiť ako právnu zložitosť veci odôvodňujúcu neprimerane dlhé trvanie konania vedeného okresným súdom, a to aj s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku dedičského konania.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k zbytočným prietahom v konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.

Z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že činnosť okresného súdu bola v dedičskom konaní, v ktorom bola sťažovateľka v postavení jednej zo zákonných dedičov po poručiťovi, v podstate neefektívna. S prihliadnutím na skutočnosť, že konanie v tejto veci pred Okresným súdom Zvolen trvalo od roku 1992 do novembra 2004 a následne je od novembra 2004 až dosiaľ vedené pred okresným súdom, t. j. doterajšia celková dĺžka konania predstavuje viac ako 16 rokov, ako aj na to, že nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 74/02 zo 4. apríla 2003 bolo v predmetnom konaní vyslovené porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote, bolo povinnosťou okresného súdu postupovať v tejto veci s osobitnou starostlivosťou tak, aby zabezpečil odstránenie tohto protiprávneho stavu.

Ďalší postup okresného súdu v predmetnej veci spočívajúci len v sporadických úkonoch, ktoré dosiaľ neviedli k vydaniu rozhodnutia v tejto veci, možno označiť podľa ústavného súdu len za neefektívnu činnosť, ktorá vedie k ďalšiemu porušovaniu práv sťažovateľky.

Argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukazaní na nutnosť zisťovania vecí patriacich do dedičstva a na potrebu riešenia už opísanej atypickej právnej situácie, ktoré mali prispieť k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd neakceptoval. Uvedené skutočnosti jednotlivito ani vo vzájomnej spojitosti nemôžu odôvodňovať doterajšiu neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania, ktoré doteraz nebolo právoplatne skončené.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 15 D 1851/04 konal bez zbytočných priet'ahov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný vyplatiť ho s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'účinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia. S'ťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné

zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (3 319,39 €), poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 D 1851/04 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä význam sporu pre sťažovateľku, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátkou Mgr. V. H. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 632,54 € (19 056 Sk).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 105,42 €, t. j. spolu 210,85 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 6,31 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 223,46 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Podanie právnej zástupkyne sťažovateľky doručené ústavnému súdu 11. júna 2009 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podanie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2009